

még abban a hézag, mennyi még abban a hypothesis!) a mindenség titkát már fölfedezte, s a lélek minden szükségletét kielégítette!

A könyv 5 tanulmányt foglal magában, nem rendszeres. összefüggő tanulmányokat, hanem különböző alkalommal, leginkább az egyetemi hallgatókhoz tartott beszédeket, előadásokat, de a melyeket a közös cél fonala összefűz. Címök: *A hithez való akarat, Méltó-e az élet az élésre? A racionalitás érzelme, A determinismus dilemmája, A morálbölcész és az erkölcsi élet.* — A három első a vallásos hit jogosúltságának védelmezésével foglalkozik: szerinte a vallásos kérdések mindenkor jogosan fejtegethetők, mert csak az a hit káros, a mely elfelejti, hogy csak hypothesis, s rationalistikus és autoratív igényekkel lép fel. *Ideáljai és hit: a legérdekesebbek és legbecesebbek az emberben,* — s ugyanez áll a népekről és korszakokról. A negyedik essay a szabad akarat kérdésében indeterminista álláspontot foglal el; felfogása e tekintetben az, hogy a véletlennek, lehetőségnek (chance) is helyet kell engednünk a való világban. Megvallom, hogy okoskodása nem tudott engemet meggyőzni s mérsékelt determinista felfogásomtól eltéríteni! Utolsó értekezésében kifejti, hogy egyfelől a morálbölcész az erkölcsi élet tényeihez tartozik magát tartani, s másfelől az erkölcsi élet csak vallásos alapon állhat fenn, az ethikának mindig a metaphysikai, theologiai hittől függőnek kell maradnia.

A mű fordítása — vajjon az eredetinek mélysége hozza-e magával? — kissé nehézkes. A fordításhoz Paulsen Frigyes berlini tanár írt előszót.

R. L.

Új könyvek.

A Franklin Társulat kiadásában legújabbán a következő új könyvek jelentek meg:

„*Magyar király mondák*“, melyekben Gaál Mózes a „Hún és Magyar Mondák“ szerzője folytatólag adja a királyok mondáit egészen Mátyás koráig. Ezzel fejeződik be az a szép munka, melynek megírására a szerzőt a régi krónikák és a magyar történelem olvasása inspirálta. Sorra elvonulnak az olvasó lelki szemei előtt szent István, Imre herezeg, szent László dicsőséges alakjai; a testvérharcokban gazdag Árpádok kora elevenedik meg. A sorból kiválnak a gyöngéd női alakok s mintegy betetőzésül Mátyás király, kit a néphez ezer kapocs fűzött. A „Hún és Magyar Mondák“-at annak idején a kritika dicsérettel fogadta. Ez is méltó folytatás. Melegen ajánljható főképp a serdülő ifjúságnak. A kötetet Gyulay László rajzai ékesítik. Ára egy korona ötven fillér.

„*Orosz elbeszélések*“. Az elbeszélő irodalom terén ma jóformán az orosz íróké az elsőség. Mélység, nagy emberismeret, csodálatos, elütő és a szívekbe lopódzó hang különbözteti meg az ő

elbeszéléseiket, a többi nemzetek elbeszélőitől. Az általános emberi vágyaknak, törekvéseknek, aspirációknak senki sem hívebb kifejezője, mint Turgenyev és utánna a többiek. *Ambrozovics* Dezső egy új orosz író négy elbeszélését gyűjtötte ízléses kötetbe: Polevoi N. P. legújabb munkáiból. És ez az új oroszból átültetett kötet igazolja az orosz literatura mai gazdagságát. Polevoi nem marad el az orosz nagyok mellett, a hogy ő beszél, az csodásan orosz, alakjai megindítóak. Meleg hangulat, rokonérzés fogja el az olvasót. Az érdekes könyv ára 2 korona 50 fillér, illusztrációit méltán illik külön megdícsérni.

A »*Vásárolt szívek*«, *Máriaffi Dávid* regénye, a szerző első nagyobb műve, színes, megkapó és jellemzetes rajza a születési jogait védő főúrnak, a ki mikor a hullámok átesapnak fölötte, áldozatul dobja elöitéletét. Csalódás, a vásárolt szívek sivár élete. De a szomorú történettel együtt a szerző az ideális szerelemnek lemondások és küzdelmek után való győzedelmével vigasztal. Máriaffi irányregényt írt: a demokráciát dicsőíti, az előítéleteket ostromozza, a kapaszkodást persifálja. Alapos ismerője a főúri életnek, melynek sok intimitását leste el. *Góró* szép 27 rajza díszíti a formás, értékes kötetet, melynek ára 2 korona 50 fillér.

»*Virág Palkó*« ifjúsági regény s ebből immár a második kiadás, Gaál Mózes tollából. Az árvaházban nevelkedett Virág Palkónak élete sorját írja meg az ifjúság barátja. Elbeszélése hőset a szorgalom, kitartás, hűség és becsület virtusával ruhazza föl s hőse életével példázza, hogy ezek az erények az életben sikerhez juttatnak. Leányoknak, fiúknak egyaránt bátran kezébe adható ez a kis regény, mely Neogrády Antal szép illusztrációival jelent meg. Ára füzve 3 korona, diszes vászonkötésben 5 korona.

»*Kuják Andris keleti utazása*«, Gaál Mózestól, szintén második kiadásban jelent meg. Egy kalandos életre vágyó diák gyerek viszontagságait beszéli el, mígnem a kis kalandor utoljára is, mikor már jól megregulázta az élet, visszakerül az apai portárára, a hol a keserű kiábrándulás után, okosabb dolgok után lát. Góró illusztrálta, ára 3 korona, diszes vászonkötésben 5 korona.

Az *Olesó Könyvtárban* legújabban *Shakspeare* két művét vetjük egyszerre, mind a kettőt a Kisfaludy-Társaság által kiadott fordításban. Az egyik *III. Richárd király*, melyet Szigligeti Ede ültetett át irodalmunkba, a másik a *Velencei kalmár*, melyet Ács Zsigmond fordított le. Ára 80 fillér. Együttal *Delpit Albertnek* egy kedves beszélye is megjelent az az Olesó Könyvtárban: *Lydia első fellépte*, mely a színészvilágból veszi tárgyát s a szerző ismert művészetével van megírva. Ennek az ára 20 fillér.